

V I E N Y B Ė

THE OLDEST LITHUANIAN NEWSPAPER IN THE WORLD

93 M. NO. 21

192 Highland Blvd.
Brooklyn, N. Y. 11207

1979 m. gruodžio-December 7 d.

Telephone
APplegate 7-7257

50 CENTŲ

AMERIKA BANDO TAININGAS PRIEMONES

**TOKIŲ PRIEMONIŲ, KOKIAS NAUDOJA IRANAS, CIVILIZUOTŲ
VALSTYBIŲ ISTORIJOJE DAR NEBUVO. JAV PREZIDENTAS
ATSIŠAUKIA Į VISĄ PASAULĮ NELEISTI ŽŪTI
50-ČIAI AMERIKOS PILIEČIŲ!**

Jau daugiau mėnuo laiko, kai Amerikos radijas ir TV žinios savo pirmosiosios žinių laidose tebekalba apie Irane įkaitais tebelaikomą JAV ambasados personalą. Tiek pat laiko jaudinasi to personalo namiškiai, Amerikos visuomenė ir, žinoma, labiausiai, Amerikos vyriausybė.

Diplomatinė atstovybė visais laikais visų kraštų valdžių būdavo laikoma ypatingoje padėtyje. Net ir karo metu kariaujančios šalys duodavo pilnas teises diplomatams evakuotis, nesulaikant nei jų pačių, nei jų atstovaujamo krašto raštinės dokumentų. Visa tai suprantama bendrai vadinamu diplomatinio imuniteto terminu, kai valstybės, palaikančios tarp savęs diplomatinis ryšius, suteikia specialias privilegijas kitų kraštų diplomatiniam atstovams, už tai, kad ir jos pačios savo atstovams gauna tas pačias teises.

Senovės laikais kartais kildavo karai vien tik dėlto, kad kuri nors valstybė pažeisdavo tokio diplomato teises. Ir dabar jau ne sykį esame girdėję, kad diplomato teisių pažeidimas duodas priežastį karui. Gal karinė intervencija ir būtų

buvusi, jei Amerikos diplomatinę tarnybą panašus likimas būtų ištikęs kur nors kitur, o ne Irane.

Irane, kaip žinome, yra ypatinga padėtis. Amerikos ambasada neva užėmę studentai, tikrovėje yra palaikomi ir paties Khomeni, kurio nuomonė taip pat dažnai keičiasi, kaip keičiasi ir Irano vyriausybė. Sunku žinoti, kiek ji dar keisis, bet turbūt jų reikalavimas išduoti šachą pasilikis, kaip ir anksčiau.

JAV prezidentas jau ne sykį pareiškė, kad Amerika nesitaikstys teroristiniams veiksams. Amerika bando visus galimus taikingus kelius: Jungtines Tautas, Tarptautinį Teismą. Ieško vietos, kur šachas galėtų susirasti ramų kampelį apsistoti.

Kai anadien prezidentas savo spaudos konferencijoje ragino amerikiečius nedaryti kokių nors išsišokimų, kantriai laukti įvykių eigos, jis tikriausiai buvo tikras, kad už jo nugaros stovi visa Amerika, visi jos žmonės, kurie dabar labiau negu kada nors kitados gali pademonstruoti savo vieningumą. Panašia mintimi galima sutikti ir šį Baltųjų Rūmų spaudos sekretoriaus laišką Vienybei.

THE WHITE HOUSE
WASHINGTON

November 27, 1979

Dear Editor/News Director:

Many Americans are looking for a way to express concern for their fellow citizens being held hostage in Iran that is consistent with this country's respect for law. As you know, the American Charge in Iran, Bruce Laingen, who is being held at the Foreign Ministry, has suggested that church bells be rung each noon until the hostages are released. Several members of Congress and the Attorney General also have suggested that Americans write the Iranian Mission at the United Nations to demand release of the hostages.

The President endorses these suggestions.

It is of overriding importance that Iranian authorities understand that Americans are united in their determination not to yield to blackmail and in the demand for the safe return of the hostages. Your support for these two suggestions will help prevent any miscalculation of where Americans stand in this time of crisis.

Joseph L. Powell, Jr.
Press Secretary to the
President

Lietuvos Diplomatinėi Tarnybai testinumą užtikrinti įstatymo projekto autorius kongr. Charles F. Dougherty su Koalicijos Petkui ir Gajauskui išlaisvinti nare Dalia Jakiene [kairėje] ir JAV LB Visuom. Rkl. Tarybos pirm. Aušra Zerr.

JAU KETURIOLIKA JAV KONGRESMENŲ SIŪLO IŠLAIKYTI LIETUVOS DIPLOMATINĘ TARNYBĄ

JAV Atstovų Rūmų nario kongresmano Charles F. Dougherty įneštas įstatymo projektas (H. R. 5407)—užtikrinti Lietuvos Diplomatines Tarnybos testinumą ir jos išlaikymui iš JAV izdo kasmet skirti po \$250,000 paramos jūdą. Spalio 31 d. kongresmenas Charles F. Dougherty (Pa.) bendralaiškiu kreipėsi į visus JAV Atstovų Rūmų narius ir juos kvietė prisijungti prie minėto įstatymo projekto ir būti kosponsorais. Į jo kvietimą neleisti Lietuvos valstybingumui "nuo žemės paviršiaus išnykti" iki lapkričio 11 d. prisijungė visa eilė JAV Atstovų Rūmų narių. Dabartiniu metu ko-sponsorais jau pasižadėjo būti sekantys 15 kongresmanų: Charles F. Dougherty (PA.), Edward J. Derwinski (IL.), John P. Murtha (PA.), Joe Moakley, (Mass.), William F. Clinger, Jr. (Pa.), Robert J. Lagomarsino (Ca.), William Carney (NY), Daniel J. Flood (Pa.), Phillip M. Crane (Ill.), Robert A. Roe (NJ), Adam Benjamin, Jr. (Ind.), Frank Horton (NY), Larry P. MacDonald (Ga.), Raymond F. Lederer (Pa.).

JAV LB Krašto valdyba, kurios rūpesčiu įstatymo projektas buvo įneštas, veiklą artimai ko-ordinuoja su kongresmanu Dougherty. Spalio 25 LB Krašto valdybos nariai Alg. S. Gečys ir Rimas Česonis Washingtonė tarėsi su kongr. Dou-

gherty ir jo štabo nariu Michael Carmen. Spalio 27 d. Philadelphia, Pa. kongresmas Dougherty priėmė lietuvių delegaciją, kurią sudarė JAV LB Visuomeniniams Reikalams Tarybos ir "Koalicijos išlaisvinti Petkų ir Gajauską" nariai (Alg. Gečys, Dalia Jakiene, Rimas Stirbys, Aušra Zerr ir Charles Zerr). Lapkričio 23 d. R. Česonis, A. Gečys, R. Stirbys ir Aušra Zerr su kongr. Dougherty Philadelphiaje papildomai informavosi įstatymo projekto eigos reikalais.

Artimu laiku to pat turinio įstatymo projektas bus įneštas ir į JAV Senatą.

JAV LB Visuomeniniams Reikalams Taryba šiuo metu ieško įtakingų sponsorų ir jau keletą tokių pasižadėjimų yra gavusi.

Kongr. Dougherty šiomis dienomis asmeniškais laiškais papildomai kontaktuos Atstovų Rūmų narius. Po šios jo akcijos ateis eilė JAV lietuviams asmeniškai ir laiškais kontaktuoti savo kongresmanus.

Pramatoma, kad minimo įstatymo klausimu pagrindinė lietuvių akcija turės vykti 1980 metų sausio, vasario ir kovo mėnesiais. Po to seks Atstovų Rūmų pakomisėje tarptautiniams klausimams apklausinėjimai. Minėtai pakomisei vadovauja lietuvių nuoširdus bičiulis kongresmanas Dante B. Fascell.

A. G. [LB Inf.]

Kent universitetas is Cleveland, Ohio lietuviu gavo arti \$7,000

Korp! Neo-Lithuania šventę lapkričio 17 d. atidarė pirm. dr. V. Stankus. Programa sujungta su Vilniaus Universiteto 400 metų sukaktimi. Kalbėjo Kent State universiteto meno ir mokslo kolegijos dekanas dr. Rudolph O. Buttlar.

Apgailėstavo, kad JAV permaža kreipia dėmesio į mažų tautų inasą. Paminėjo, kad nuo 1970 m. Kent universitete pradėta rinkti lietuviškų knygų biblioteka, kurioje jau yra virš 10,000 knygų. Biblioteka naudojasi studentai ruošdami mokslo darbus iš lituanistikos magistro ar daktaro laipsniams. Iki šiol tuo pasinaudoję trys igijo magistro, ir vienas—daktaro laipsnius. Biblioteka suteikia žinių kitoms mokslo bei valstybės įstaigoms Lietuvos tema.

1972 m. plečiant programą įvesta lietuvių kalbos mokymas. Tai nereikalauja didelių išlaidų iš lietuvių visuomenės, ji vykdoma kaip universiteto programa.

K. S. U. pasiūlė plėsti Lietuvos studijų programą. Studentai būtų mokomi Lietuvos istorijos, ekonominių ir kultūrinių aspektų. Universitetas išplėtė Lietuvių Stipen-

dijų (Lithuanian Fellowship) fondą.

Universiteto tikslas sudaryti \$50,000 fondą, teikiantį stipendijas siekiantiems lituanistikoje magistro ar daktaro laipsnių. Stipendijos būtų teikiamos tik iš gaunamų nuosimčių.

Fondas jau turi \$7,336. Dekanas buvo nustebintas, kai jam čia pat balius svečiai suaukojo \$6,590. Šią sumą stipendijų fondui sudėjo: \$5,000 dr. Elena ir dr. Viktoras Čeičiai, \$350 dr. Viktoras Stankus, \$300 dr. Augustinas Idzelis, \$150 Clevelando Korp. Neo-Lithuania; po \$100—Roma ir dr. Danielius Degėšiai, dr. Henrikas Brazaitis, A. ir T. Kalvaičiai, Romas Bridžius, Ignas Stankus; \$50 V. Benokraitis; po \$20—V. Valys, B. Maželis, S. Lazdinis, C. Šatkas, J. Nasvytis, V. Knystautas, A. Raulinaitienė, Dr. A. Nasvytis, V. Nasvytis, R. Armonas ir Pr., Karalius; po \$10—G. Natkevičienė ir J. Kubiliūnas.

Svečių dalyvavo 240, daugiau į salę netilpo. Baliuje dalyvavo ir KSU prof. John F. Cadzow.

Grojo neolituonų orkestras, vadovaujamas A. Modesto. Svečių

Didžiausią auką Kent State universiteto Lituanistikos Fondui įteikė dr. Viktoras ir Elena Čeičiai. Auką priėmė Neo-Lithuania Clevelando pirmininkas dr. Viktoras Stankus. Vytauto Bacevičiaus nuotrauka

buvo iš Chicagos, Detroito ir kitur. Clevelando neolituonų valdyba: pirm. dr. V. Stankus, vicepirm. D.

Maurukaitė, sekr. A. Augustinavičienė, išd. V. Vinclovas ir narys dr. J. Maurukas.

DAR APIE AMERIKOS LIETUVIŲ KONGRESĄ

J. Valaičio nuotr.

Prezidiume: Dr. Vladas Šimaitis, Teodoras Blinstrubas, dr. Jonas Valaitis kalba SLA išdėminkė Euphrosine Mikužiūtė, ALTos pirmininkas dr. K. Sidlauskas, ir SLA prezidentas Povilas Dargis, Kongresui pirmininkavęs.

Devintąjį Amerikos Lietuvių Kongresą spalio 13 d. atidarė kun. A. Stašys, kongreso rengimo centro komiteto pirmininkas pakviėdamas ALTos pirm. dr. K. Sidlauską Kongresui vadovauti.

Į garbės prezidiumą pakviėsti VLIKo pirm. dr. K. Bobelis, vysk. A. Deksnys, vysk. V. Brizgys, Liet. gen. kons. A. Simutis.

Į darbo prezidiumą pirm.—P. Dargis, vicepirm.—dr. J. Valaitis ir A. Kasiulaitis, nariais—kun. A. Stašys ir inž. A. Pautienis.

Į sekretoriatą—inž. Gr. Lazauskas, M. Pranevičius, St. Mankus.

Mandatų kom.—J. Skorubskas, Ant. Sukauskas, Ir. Blinstrubienė.

Kun. J. Gasiūnas invokacijoje

priminė, kad žemėje skriaudžiamas lietuvis ieškojo pagalbos Danguje, rasdamas sustiprinimą. Malda jungė šeimas, suartino kaimynus. Dangus siuntė atgimimo dainių Maironį, kuris pranašavo Lietuvos prisikėlimą. "Nuimk pančius, prašome Tavęs Viešpatie. Prašome, kad su meile ir sutarimu svarstytime Lietuvos reikalus".

Solistei J. Daugėlienei ir komp. A. Mikulskiui vadovaujant, sugiedoti Amerikos ir Lietuvos himnai.

Minutės susikaupimu pagerbti nuo paskutinio kongreso mirusieji ALTos nariai bei žuvusieji Lietuvoje ir Sibire.

Kongresą raštu sveikino JAV prezidentas Carter, pareikšdamas

susirūpinimo dėl Lietuvos disidentų sunkumų ir dėl žmogaus teisių varžymo.

Vysk. A. Deksnys perdavė Europos lietuvių ir Europos sielovados sveikinimus. "Kada gi, tėvyne, galėsi kvėpuoti lengviau" rašė Vaičaitis. Mes čia susirinkome, kad Lietuva laisvėje atsikvėptų.

Sveikindamas Lietuvos atstovo dr. S. Bačkio ir savo vardu gen. kons. A. Simutis, pabrėžė ALTos didelį nuopelną, kad JAV nepripažįsta Lietuvos įjungimo į Sov. Sąjungą. Ragino, užmiršus savitarpes nuoskaudas, dėl Lietuvos laisvės dirbti vienybėje.

VLIKo pirm. dr. K. Bobelis išryškino, kad laisvės kovai reika-

lingas kiekvienas lietuvis, kiekviena organizacija. Vieningai veikdami, matysim Lietuvos laisvę.

Tautos fondo vardu prel. J. Balkūnas dėkojo už daugiau kaip milijoną suaukotų Lietuvos laisviniui dolerių. Testamentiniu palikimu galime ir mirę kovoti už Lietuvą.

BALFO gen. sekr. O. Jokūbaitienė linkėjo, kad kongreso atgarsiai pasiektų kenčiančius brolius tėvynėj.

Inž. R. Kudukis perdavė sveikinimus Ohio vicegubernatoriaus G. Voinovich, kuris negalėjo atvykti dėl liūdesio, kai jo 9 m. dukrelė mirtinai suvažinėjo.

ORGANIZACIJŲ SVEIKINIMAI

Organizacijų sveikino: Valst. liaud. vardu J. Daugėla, linkėjo kongresui vienybės ir ryžto.

Amer. Liet. R. Kat. Federacijos vardu dr. J. Pikūnas pasidžiaugė ALTos jėgomis, atliktais darbais ir linkėjo toliau telkti jėgas Lietuvos laisvinimui.

Socialdemokratų sveikinimus perdavė M. Pranevičius: junkime jėgas atstatyti laisvai, demokratiškai Lietuvai.

Tautinės Sąjungos vardu J. Mokus iškėlė vienybės reikalą. Viduje—gali būti varžybos, bet išeinant į viešumą, turime būti vieningi. Tautinė Sąjunga—už VLIKo, ALTos, L. Bendruomenės bendrą darbą.

L. Kat. Moterų Sąjungos vardu J. Mack pareiškė, kad jų sąjunga ALTą laiko laisvės kovoje svarbiausia organizacija.

Liet. respublikonų vardu sveikindamas J. Milūnas skatino laikytis toleracijos: dirbkime kartu.

Kūrėjų Savanorių vardu J. Šve-

Tešiama 7 pusl.

Dar apie Amerikos Lietuvių Kongresą

Atkelta iš 6 pusl.

das linkėjo suvažiavimą praveisti broliškoj dvasioj.

Bostono lietuvių ir Sandaros vardu sveikindamas A. Andriulionis linkėjo spręsti klausimus taikingai. Perdavė du čekiu po šimtinę.

Chicagos Prekybos Rūmų Moterų Klubu ir Lietuvių Tarybos vardu T. Kuzienė suvažiavimą sveikino su Chicagos čekiu \$2000 (iš jų \$1000 a. a. Sekmoko palikimas).

Detroito Lietuvių Org. Centro vardu dr. A. Barauskas linkėjo susiklausymo, solidarumo ir našaus darbo (auka \$700).

Vilniaus Krašto Liet. Sąjungos vardu dr. J. Šalna pareiškė: okupanto išdeginta žaizda Lietuvos kūne tol neišgygs, kol nebus atstatyta laisvė su sostine Vilniumi.

(R) L. Bendr. vardu A. Juškevičius skatino: Kasdien tvirčiau ženkime keliu į Lietuvos laisvę. Tebūnie kongresas vienybės šauklis. Mūsų visų pareiga remti ALTa.

Los Angeles ALTos vardu V. Bakūnas linkėjo sėkmės ir perdavė \$3500.

"Leiskit į Tėvynę" Hot Springs, Ark. radijo valandėlės vardu sveikino S. Smažienė, pabrėždama, kad mes esame gyvojo tautos kūno dalis.

Naujienu red. M. Gudelis kalbėjo: kovosime už tuos pačius laisvės idealus. Remiame VLIKO pirm. dr. K. Bobelį ir ALTos pirm. dr. K. Šidlauską. Neremsim ardomosios kritikos. Tęskim laisvinimo kovą.

Tėvynės red. J. Valaitis: siekiame tėvynei laisvės ir siekiame mūsų tautos vienybės. Sveikino Tėvynės ir Vienybės laikraščių vardu.

Waterburio Lietuvių Tarybos ir garbės nario A. Aleksio bei kun. J. Ruokio vardu sveikino A. Čampė, užtikrindamas, kad jo kolonijos lietuviai ALTa remia.

Vyčių centro vald. vardu sveikino P. Skabeikis. Priminė kad mūsų kova negali būti laimėta be vienybės. Vyčiai remis Lietuvos laisvinimo pastangas.

Vyčių centro vald. vardu sveikino P. Skabeikis. Priminė, kad mūsų kova negali būti laimėta be vienybės. Vyčiai remis Lietuvos laisvinimo pastangas.

Lietuvos Atsiminimų radijo ir New Jersey Lietuvių Jungtinio komiteto vardu sveikino prof. dr. J. Stukas. Pažymėjo, kad jų kolonijoje Lietuvių Bendruomenė ir ALTa sudarė Jungtinį Komitetą. Dirbkime visi kartu.

Sveikindamas raštu vysk. V. Brizgys pažymėjo, kad Amerikos Lietuvių kongresai pasidarė solidarumo židiniai.

Telegramom ir raštu sveikino kongresmanas M. Russo, Clevelando birutininkės, gen. kons. V. Čekanauskas, Vyt. Did. Šaulių Rinktinės vardu V. Išganaitis, Liet. Šaulių Sąjungos—K. Milkovaitis, Pasaulio Liet. Kat. Moterų Sąjungos vardu A. Janačienė, Liet. Moterų Klubų—M. Samaitienė, Krikš. Dem.—VI. Šoliūnas, gen. kons. J. Daužvardienė, gen. kons. dr. J. Žmuidzinas, SLA 284 Kuopos pirm. Alšauskienė, L. K. Moterų Sąjungos—St. Stasienė, kun. A. Trakis—Evangelikų tarybos vardu

(auka \$50), St. Peterburgo ALTa, Zarasiškių klubo pirm. P. Blekis, jėzuitų—kun. L. Zaremba, Polic. klubo Krivulės—p. Reivytiš, Los Angeles lietuvių—VI. Pažiūra, Los Angeles birutininkų—R. Sakienė.

Dr. K. Šidlauskas padarė 5 metų darbuotės apžvalgą.

Pranešimas buvo šiltai sutiktas. P. Šilas pasiūlė tą pranešimą išspausdinti ir tam skyrė savo auką \$150.

Tam pačiam tikslui paskyrė po \$100 A. Juškevičius, P. Vaičiūnas, dr. V. Dargis, A. Chaplikas, C. Genutis, Chicagos liet. spaudos klubas, Čiurinskas, Cicero (R) L. Bendruomenė; po \$50 Pakštas, A. Repšienė, Zarasiškių klubas.

\$150 Liet. miškininkai, viso sudėta aukų \$1500.

Liet. Atgimimo Sąjūdžio vardu ir Laisvosios Liet. red. vardu M. Blynas—sveikinime pabrėžė: kartu su ALTa tęskime kovą dėl Lietuvos laisvės.

Gen. kons. A. Simutis skaitė paskaitą "Lietuvos laisvės viltis šių laikų tarptautinėje raidoje". J. Talandis paskyrė \$100, kad būtų išspausdinta ir gen. kons. Simučio kalba: po \$100 skyrė dr. L. Kriaučeliūnas, Aleksiejūnas.

Dr. V. Stankus išsamioj paskaitoj išryškino jaunesnės kartos uždavinius Lietuvos laisvinimo darbe.

Išsamų žodį apie Lietuvos laisvinimo reikalus, ypač ryšium su Madrido konferencija, tarė dr. K. Bobelis. Jis, dr. V. Stankus ir vėliau R. Giedra prašyti savo kalbas duoti spaudai ištaisai.

BANKETAS

Pirmos kongreso dienos vakare tame pat Hollenden viešbuty įvyko banketas, kuriame programą pravedė inž. Eug. Bartkus.

Invokaciją sukalbėjo Vysk. V. Brizgys.

Lietuviams šiltą sveikinimo žodį pasakė Clevelando vysk. James A. Hickey. Pagrindinę kalbą pasakė Washingtono sudarytos Europos Saugumo ir bendradarbiavimo komisijos štabo direktorius ir generalinis patarėjas Robert Spencer Oliver. Jis priminė Sov. Sąjungos bloko vykdomus Helsinkio susitarimų pažeidimus. Pabrėžė, kad Madrido pasitarimų metu žmogaus teisių ir pabaltiečių laisvių gynimas nemažai pareis nuo kilusių iš tų kraštų emigrantų ryžtingo šių klausimų kėlimo vyriausybės sluoksniuose, nes Valstybės departamento karjeros tarnautojai daugiau koncentruojasi į kitus reikalus.

Meninę programą puikiai atliko komp. A. Mikulskio vadovaujamas Čiurlionio ansamblis, dideliu tikslumu, gražiu išlavintu balsų skambėjimu atlikdami operų ištraukas.

PAMADOS KATEDROJE

Išpūdingos buvo sekmadienio pamaldos Clevelando Šv. Jono katedroje, Šv. Mišias aukėjo vysk. V. Brizgys, drauge su prel. J. Balkūnu, kun. J. Gasiūnu, kun. A. Goldikovskiu ir kun. K. Žemaičiu.

Pamokslą, lietuvių ir anglų kalbomis pasakė vysk. A. Deksnys, iškeldamas tėvynės meiles dorybę, pavergtos Lietuvos tikinčiųjų kančias ir reikalą su pasišventimu

Dalis publikos Kongrese.

dirbti, kad Lietuvai ateitų laisvės dienos.

Gilį religinę, patriotinę nuotaiką sukūrė Čiurlionio ansamblis, meistriškai atlikdamas komp. Alfonso Mikulskio sukurtas mišias už kenčiančią Lietuvą.

Pamaldose su vėliavomis dalyvavo organizacijos: Ramovė, Žalgirio šaulių kuopa, kar. Juozapavičiaus šaulių kuopa, Neolitanai, Vyčių Senjorai, Ateities Klubas, L. B. Clevelando Apylinkė, Korp! Giedra, Pilėnų Tuntas, Neringos Tuntas, Akademikų Skautų Draugovė, Studentai Ateitininkai, Moksleiviai Ateitininkai, Jūrų Skautai, Birutės Draugija.

BAIGIAMASIS POSĖDIS

Sekmadienį, dienos priešpietiniame posėdy didelio dėmesio sukėlė neseniai iš Lietuvos ištrūkusio Romo Giedros pasakojimas, kaip jis buvo kalbinamas, kaip jaučiasi Lietuvos jaunimas, jo raginimas ryž-

tingai ir vieningai dirbti dėl Lietuvos.

Sekmadienio popietinėje sesijoje jau buvo kongreso užbaigta.

Buvo priimtos kongreso rezolucijos, kurios bus paskelbtos galutinai jų tekstą suredagavus ALTos valdybai.

Kongresas pareiškė gilų dėkingumą gen. sekr. kun. A. Stašui už ruošiant kongresą vadovavimą darbams.

Kun. A. Stašys padėkojo vysk. V. Brizgiui, vysk. A. Deksnui, dr. K. Bobeliui, gen. kons. A. Simučiui, R. Giedrai, Čiurlionio ansamblui ir kitiems daug prisidėjusiems prie kongreso pasisiekimo, ypač inž. A. Pautienio vadovaujamam komitetui Clevelande.

Karštą užbaigos žodį tarė dr. K. Bobelis, kviesdamas visus imtis ryžtingos akcijos.

Kongresas baigtas Lietuvos himnu.

Clevelando katedroje vyks. A. Deksnys.

V. Bacevičiaus nuotr.

Dr. K. Šidlauskas perrinktas ALTos pirmininku

Cleveland, Ohio suvažiavime sudarytoji Amerikos Lietuvių Tarybos valdyba lapkričio 16 savo patalpose Chicagoje posėdyje išklauė Amerikos Lietuvių Kongresui rengti komiteto pirmininko kun. Adolfo Stašio pranešimo ir, galutinai suredagavo kongreso priimtąsias rezolucijas ir pasiskirstė pareigomis.

Amerikos Lietuvių Tarybos pirmininku didele balsų dauguma perrinktas dr. Kazys Šidlauskas, vice-pirmininkais: Teodoras Blinstrubas, Povilas P. Dargis, dr. Juozas

Jerome, dr. Leonas Kriaučeliūnas, dr. Vladas Šimaitis ir dr. Jonas Valaitis: generaliniu sekretorium kun. Adolfas Stašys, protokolų sekretorium inž. Grožvydas Lazauskas, išdininku Juozas Skorubskas, finansų sekretore Emilija Vili-maitė.

Posėdyje dalyvavo valdybos nariai: Stanley Balzekas, Petras Bučas, Aleksas Jankūnas, Juozas Le-kas, inž. Viktoras Naudžius, Kasperas Radvila, taip pat Irena Blin-strubienė ir kun. Juozas Prunskis.

Los Angeles, Cal.

Marija Rudienė, BALFo centro pirmininkė iš Chicago, Ill., su vyru Inž. Antanu Rudžiu, buvo atvykusi į Los Angeles dalyvauti Balfo direktorių suvažiavime, lapkri 17 d. Sv. Kazimiero parapijos salėje. Lapkr. 18 dalyvavo L. A. BALFo skyriaus 35-erių metų sukakties minėjime, kuriame kalbėjo apie BALFo veiklą ir planus. Kalbos klausėsi pilna salė šalpai talkinančios publikos. Direktorių suvažiavimą ruošė L. A. BALFo skyrius, pirmininkaujant Vladui Pažiūrai.

Tiltas S. Samys, San Diego, Cal., išrinktas 1980 metams House of Pacific Relations klubo pirmininku. Klube yra 20 tautų per 3000 narių. Tikslas—puoselėti tautų kultūrinius savumus ir skatinti draugiškumą. Balboa Park, San Diego, klubas turi eilę namelių, kuriuose vyksta atskirų tautinių grupių parodėlės bei pasirodymai. Lietuviai savo programą atliks 1980 m. gegužės 11 dieną.

Henrikas ir Marija Butkai, gyvenę Libertyville, Ill., persikėlė gyventi į Los Angeles, nusipirkę puikius namus, įsikūrė Mission Viejo, Cal. savo brolio Adolfo Butkaus kaimynystėje, seniau su žmona atvykusio iš Chicago, Ill. Marija Butkienė Santa Monica, Cal., rado ir savo čia jau nuo seniau gyvenančius brolių Česlovą Gedgaudą su žmona.

Marytė Sandanavičiūtė, gyv. Santa Monica, lapkr. 24 išteko už inž. Robert L. Newsom. Jų jungtuvės įvyko Brooklyne, Apreiškimo bažnyčioje, kuriai priklauso Marytės šeima. Sandanavičiūtė iš profesijos yra mokytoja, dirba L. A. Vyskupijos katalikų mokyklų sistemoje. Taip pat yra uoli Sv. Kazimiero Šeštadieninės lituanistikos mokyklos mokytoja.

Inž. Algirdas ir Mirga Vaitkai, gyvenę Denver, Colorado, persikėlė gyventi į Los Angeles ir įsikūrė gražiam Glendora mieste. Vaitkai augina tris mokyklinio amžiaus vaikučius: Algirdą, Andrių ir Lidią. A. Vaitkus pradėjo dirbti Xerox Electro-Optical kompanijoje, Pasadena eidamas vyresnio inžinieriaus pareigas.

Rhode Island mirė dr. G. J. Čekas

Spalio 11 d. Kent County Memorial Hospital, Warwick, R. I. širdies priepuolio ištiktas mirė dr. Gediminas Jurgis Čekas, kur jis netoli gyveno East Greenwich, R. I., sulaukęs 52 metų amžiaus.

1950 m. Vestfalijos universitete Miunsteryje baigė du kursus medicinos. 1952 m. atvyko į JAV, Worcester, Mass. ir čia pradėjo dirbti. Kiek užsidirbes, studiju

Elena Juciūtė, iš Boston, Mass., buv. Sibiro kalinė ir knygos Pėdos mirties zonoje autorė, pakviesta į Los Angeles dalyvauti Lietuvos Nepriklausomybės minėjime ir pasakyti pagrindinę kalbą. Minėjimas ruošiamas vasario 17. Rengia ALTos skyrius, talkinant visoms organizacijoms. Tai bus pirmas toks įvykis, kad Vasario 16-osios minėjime viešnia kalbėtoja bus moteris. Elena Juciūtė yra labai jautri kalbėtoja, pati perėjusi komunizmo kalėjimus, daug kančios vargo pakėlus, kol pasiekė Ameriką.

Mirė Anelė Mikalonienė, kaip telegrama pranešama iš Lietuvos, Anelė Mikalonienė, sulaukusi 90 m. šv. Kazimiero parapijiečio Jurgio Mikalonio, Long Beach, mamytė.

Dail. A. Galdiko pomirtinė meno paroda iš Putnam, Conn., bus atvežta į Los Angeles ir parapijos rengiamos Lietuvių Dienos proga birželio 22 dieną bus išstatyta parapijos patalpose. Parodą globoja parapija, o jos įrengimu—skautai akademikai.

Los Angeles Dramos Sambūris, po sėkmingų gastrolių Australijoje, laimingai sugrįžo. Sambūrie vadovė D. Mackialienė ir vaidintojai džiaugiasi pasisekusiais pasirodymais Australijoje, žavisi australiečių nuoširdumu bei lietuvišku vaišingumu.

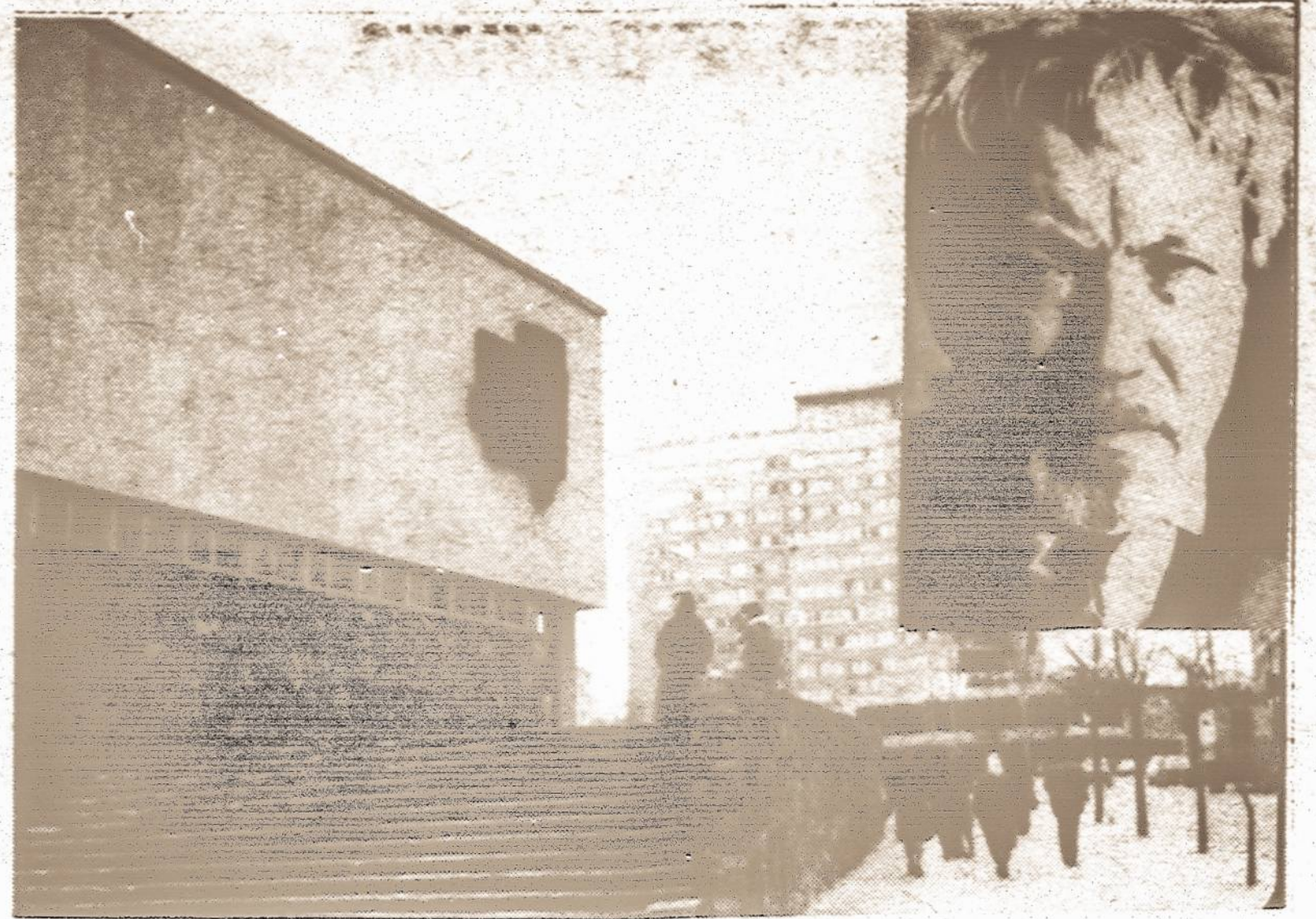
Juozas Stankus, po ilgos ir sunkios ligos, mirė spalio 30, sulaukęs, 74 m. Nuliūdime liko taipgi ligonė našlė ir dukra Pavasarienė. Velionis priklausė šv. Vardo Draugijai ir šauliams, kurie laidotuvėse organizuotai dalyvavo ir nešė karstą.

Lietuvių kredito unija, 3356 Glendale Blvd., Los Angeles, Cal., duoda įvairių rūšių paskolas palankiausiomis sąlygomis. Priima indėlius, moka kas trys mėnesiai aukštus procentus (7¼% Indėliai iki \$40,000 apdrausti NCU administracijoje). Informacijos teikiamos darbo valandomis: antradieniais ir ketvirtadieniais nuo 6 iki 8 val. vak., šeštadieniais nuo 9 val. ryto iki 12. Telefonas: 661-5276.

tęsti išvyko į Heidelbergą, Vokietiją ir 1956 m. baigė, gaudamas medicinos gydytojo diplomą.

Gydytojo praktika-internship at liko Nassau Ligoninė, L. I., N. Y. 1956-1957 metais. Rezidentu buvo Manhattan State Hospital, N. Y. 1957-1958 m. Vėliau dirbo Charles V. Chaplin ligoninėje Providence, R. I. Privačia praktika vertėsi South Plainfield, N. J.

Palaidotas St. Mary's kapinėse, New Britain, Conn., kur palaidoti kiti žmonos giminės. Į laidotuves guvo atvykę iš Bonn, Vokietijos Gedimino tėvas ir sesuo Irena. Brolis Aleksandras iš New Jersey, Aleksas J. Jankūnas su žmona iš Chicago, Stella Abraitienė iš Floridos, E. Čekienė su dukra A. Skrypiene iš New Yorko ir kiti giminės. Nuliūdime liko žmona Mavis Kirytė.

PANEVĖŽIO DRAMOS TEATRAS IR J. MILTINIS

Panevėžio Dramos Teatras ir Juozas Miltinis yra du neatskiriami draugai. Šis teatras 1980 m. minės savo 40 m. sukaktį. Nuo pat pirmosios dienos su šiuo teatru draugystę palaiko Juozas Miltinis. Jis yra buvęs šio teatro aktorium, režisierium ir meno vadovu.

Tikrumoje šiam teatrui pagrindą ir sudarė Miltinio 1939-40 metais vadovauta Darbo Rūmų teatrinė studija Kaune. Kaip galima išsivaizduoti, Miltinis jau nėra jaunas žmogus, gimęs 1907 m. rugsėjo 3 d. Jis matė daug pasaulio—studijavo jėzuitų gimnazijoje Kaune, baigė Valstybės teatro dramos studiją ir buvo aktoriumi Šiaulių dramos teatre.

1932-1939 m. mokėsi Paryžiaus ir Londono teatrų studijose, gerai išsivindamas Vakarų pasaulio teatro pagrindus. Jam yra tekę vaidinti net keliuose prancūzų kino filmuose.

Todėl Panevėžio Dramos teatras šiandien ir yra skaitomas ne tik vienu geriausių Lietuvoje, bet ir visoje Tarybų Sąjungoje. Į jį autobusais važiuoja žmonės šimtus kilometrų, kaip į didžiausius atlaidus, norėdami pamatyti šio teatro vaidybą.

Tą teko įsitikinti ir šių eilučių autoriui, turėjusiam laimingos progos nukakti į Panevėžį, kuomet ten vyko vienas vėliausių šio teatro pastatymų. Tai kauniečio dramaturgo Raimundo Samulevičiaus Laukimas, kurį J. Miltinis pastatė pagal vakarietiškus standartus.

Teatre yra geros techniškos sąlygos ir judama scena. Tai yra dėkingas įtaisas, norint pastatymą mandriau apiforminti.

Po pastatymo Panevėžio teatre, teko pasikalbėti su pačiu Juozu Miltiniu, kuris savo mintis dėstė lėtai, bet turėjo nemažą ką pasakyti. Jis prisimena prieškarinius laikus, savo vandrovimą po Paryžių ir Londoną, prisimena tas dienas. Domisi draugais, gyvenančiais užsienyje ir nelabai nori tikėti, kad esi iš užjūrio atvažiavęs. Jam čia pagelbsti kitas šio teatro režisierius V. Blėdis, kuriam Amerika yra geriau pažįstama, nes nelabai seniai čia viešėjo.

Panevėžio teatro vaidintojų kolektyvas turtingas žinomais vardais. Čia pasireiškę: J. Alekna, B. Babkauskas, D. Banionis, V. Blėdis, G. Karka, V. Tautkevičius, K. Vitkus ir kt. Šiandien kai kurie jau

tapę žymiais filmų aktorais ir scenoje beveik nesirodo.

R. Samulevičiaus Laukime teko pamatyti visą eilę jaunų veidų: D. Vidugirytę, A. Paulavičių, V. Bartusevičių, E. Koriznaite, R. Jansoną, I. Vasiulytę, J. Stasiulionį, R. Kairytę, L. Šimkevičių ir kitus.

Tačiau Sofoklio Edipas Karalius pastatyme dar pasireiškė teatro veteranai K. Vitkus, G. Karka ir D. Melėnaitė. Jie turi nusipelnusių artistų titulus.

Šio teatro kolektyve dirba visa eilė ir kitų šakų specialistų. Dailininkais yra buvę J. Surkevičius, S. Česlevičius, A. Stepanka, K. Vaičiulis ir kt.

Pastatymams muziką yra kūrę E. Balsys, A. Belazaras, T. Makačinas, V. Barkauskas, G. Kuprevičius ir kt. Komp. Teisutis Makačinas Laukimo spektakliui sukūrė tikrą lietuvišką "Hit-tune"—"Neverk, Marija".

Jau minėjome modernią teatro sceną. Tas pats pasakytina ir apie pačius rūmus, į kuriuos persikėlė 1968 metais. Erdvi salė, patogūs koridoriai ir poilsio vietos pertraukų metu. Architekto A. Mikėno suprojektuotas teatras yra vienas idomiausių Panevėžio pastatų, prie kurio neseniai išdygo ir aukštaūgis Panevėžio viešbutis Nevėžis.

Panevėžiečiams, kurių, beje, nemaža turime ir išėivijoje, Panevėžio dramos teatras yra tikras pasididžiavimas. Tai, žinoma, didžiąja dalimi yra Juozo Miltinio nuopelnas. O taip pat nuopelnas ir publikos, kuri savam teatrui nepaprastai atsidavusi: ji lanko, juo domisi. Lietuvos teatrus belankanti publika yra gerokai reikli ir ten bet koku teatru nesizavima. Panevėžio dramos teatras publikos skoni gerokai išlavino, na o kartu ir išlepi-no. E. Suvalkietis

APIE LIETUVOS POLITINIUS KALINIUS

Miunchene leidžiamas žurnalas "ABN Correspondence" išspausdino šešis puslapius užimantį kun. J. Prunskio straipsnį apie 10 kalinamų Lietuvos kovotojų dėl žmogaus ir tautos teisių. Pavergtos Lietuvos priespaudą kun. J. Prunskis taip pat išryškino lapkr. 6 d. kalbėdamas amerikiečių programoje radijo stoty WTAQ. ALT Informacija

KETURAKIS KITŲ AKIMIS

VYTAUTAS ŠIRVYDAS

Senovės išminčius Aristotelis sakydavo, kad gerai pasakai privalu turėti pradžia, vidurys ir galas. Šios taisyklės venė Birutė Vilkutaitytė-Gedvilienė savo "Tikrasis Keturakis ir jo raštai" knygoje, kur duktė gina tėvo Juozo Vilkutaičio garbę prieš milžinišką politinę mašiną, anglų kalba pat pradžioje šitaip nusakomą: "The machinations of a political force that has already eradicated much of the distinctive character of a great host of Europeans and Asians".

Skaitytojas tuojau verčiamas stoti į karingą poziciją ir spręsti, ar čia lietuvaite don-kichotiška kova su vėjo malūnsparniais ar Orleano Mergelės pasiaukojimas ant laužo už teisybę? Laikraštis Darbininkas (1979 m. lapk. 11) teigė: "Neatrodo, kad okupuotos Lietuvos literatūros istorikai norėtų iš Juozo Vilkutaičio atimti autorystės garbę".

Kaip visa prasidėjo

Pasakos metmenys tokie: spaudos draudimo metu Tilžėje ėjo ano meto mūsų iš kaimo kilusiai, Faus-to Kiršos žodžiais "vyrų nuo žagrės" demokratinei šviesuomenei laikraštis Varpas, kuris kaimiečiams turėjo priedą Ūkininkas. Priede 1895 m. nr. 2 slapyvarde Keturakis atskira knygele buvo išspausdinta komedija "Amerika pirtyje", kuri meteoru perskrido lietuviško megėjiško teatro padanges ir buvo suvaidinta šimtus, jei ne tūkstantį sykių, palikdama galvosūki, kad iš tikrųjų ją parašė: geležinkelių inžinieriaus mokslo pasiekęs ir publicistika pasižymėjęs Užnemunės valstiečio sūnus Antanas Vilkutaitis ar jo brolis Juozas, jokių mokyklų nelankęs savamokslis, spaudoje jūros neuždegęs, šalia to nuo jaunatvės luošas? Slapyvardė Keturakis nieko nepasako, nes abu broliai nuo mažens dėvėjo akinius ir buvo praminti Keturakiais.

Kada jau buvo 27 metai, kaip Antanas buvo miręs, o brolis Juozas nedraudė vadinti jį, Juozą, "Amerikos pirtyje" autorium, kun. Juozas Tumas-Vaižgantas 1930 m. laišku šiam Juozui rašė: "Visi mes stebėdavomės, kad Tamsta, pasireiškęs dideliu sugebėjimu dramatiizuoti, pasitenkinai vienu kūrinium". (p. 25). Stebėjosi pats Juozas, laiške A. Klimui 1939 m. pareiškęs: "Prisipažįstu, kad man koku šiandien konstantuoti tokį, bemaž 50 metų laikotarpio, menką literatūrinį bagažą". (p. 67).

Tebestebina ir po 40 metų

Kas stebino Vaižgantą ir patį Juozą 1939 m., tebestebina mus šiandien. Dailiai išleista, 322 psl. knyga, Juozo duktė Birutė Gedvilienė siekia mus nuraminti įrodymais, kad "Ameriką pirtyje" parašė jos tėvas. Ar jai pavyko, ir "Amerikos pirtyje" autorystė iš tikrųjų jau ištrūko iš mūsų literatūros istorikų pirties, skaitytojas, aišku, spręs kaip prisaiškintųjų teisme, kiekvienas pagal iškeltus faktus. Todėl juos ir sueiliuokime.

Duktė mus iš anksto išpėja, kad jos pačios atsiminimai tesiekia 1921 m., todėl istoriją apie tėvą, kuris buvęs "didelių gabumų, kilnios sie-

los, gero ir lėto būdo, pernelyg kuklus žmogus" ji remia "jo paties pasakojimais, išlikusiais dokumentais, liudininiais ir biografiniais spaudoje bei motinos, seserų, brolių ir giminių prisiminimais". (57). Kiek tai liečia "Ameriką pirtyje", tų šeimos bei giminių prisiminimų veik nėra.

Antanas Vilkutaitis

Antanas Vilkutaitis gimė Gulbiniškių kaime, Marijampolės aps. 1864 m. rugs. 20 d., o jo brolis Juozas penkerius metus vėliau, 1869 m. kovo 1 d. Mūsų enciklopedija tėvo ir motinos vardų nežinojo. Rašydamas apie Antano mirtį, dr. Kazys Grinius (Varpe, nr. 9-10, 1903) pasakojo, velionis buvęs "ūkininko sūnus" (45 margų), kuris aukso medaliu baigė Marijampolės gimnaziją, išėjo matematikos kursą Maskvos universitete 1887 m. ir įstojo į kelių institutą Petrapilyje, kur gavo inžinieriaus diplomą (1888-1891).

Pilnesnių žinių apie savo senelių vardus pateikia Juozo duktė Birutė, kuri rašo: "1869 m. kovo 1 d. Gulbiniškių kaime, vidutinio ūkininko Simono Martyno Vilkutaičio ir Magdalenos Grinevičiūtės-Griņiūtės šeimoje gimė Juozas. Iš eilės buvo septyntas, po jo sekė dar penki, kurie visi išmirė maži (ir šeštasis). Vyriausias sūnus Jonas gimė 1855 m." (p. 58—šiam puslapyje įdėta Juozo tėvo fotografija).

Jonas emigravo Amerikon 1884 m. ir apsigyveno Clevelande, į kur atsikvietė iš Lietuvos žmoną su sūneliu Vincu. Šis vėliau išėjo kunigo mokslus ir buvo Clevelando lietuvių parapijos klebonas. Iš Clevelando Jonas 1888 m. nusikėlė į Nanticoke, Pa., o iš čia 1889 m. į Plymouth, Pa., kur, kaip vėliau kun. Vincas pasakodavęs, žinojo apie kun. Aleksandrą Burbą ir jo "troubles in church". Be abejojimo, pažino ir Vienybės lietuvininkų įkūrėją Juozą Paukštį. Jonas mirė Clevelande 1905 m. Sakoma, nebuvęs rašlus ir Lietuvoje iš jo laišku tesusilaukdavę "į kelintus metus". Bet jo sūnus, kun. Vincas Vilkutaitis, kaip matyti iš korespondencijos Vienybėje 1944 m., minint kunigo 60 metų gimimo sukaktį, skaitydavęs angliškai, prancūziškai, vokiškai, ispaniškai, latviškai, lietuviškai ir mokėjęs skaityti net senovės Egipto ieroglifus.

Šešerių ar septynerių metų Juozukas (1876?), bežaisdamas su vaikais smarkiai sukūlęs kelio kaulą. Susikūlimas nesugijo ir palaipsniui visai sutraukė koją, kurią 1888-1889 m. reikėję trisryk amputuoti Maskvos klinikoje, kur išgulėjęs vienerius metus. Nežinia kuriais metais Juozuką pasiėmė globoti pas save klebonijoje Gudelių klebonas, dėdė kun. Antanas Vilkutaitis. Duktė sako, čia jam buvusi "gimnazija ir universitetas". Pagal jos pasakojimą, 14-kos ar kiek metų Juozukas čia ėmęs mokintis ir "skaitė, skaitė, skaitė" (p. 59). Sako, išmokęs lenkų ir rusų kalbas. "Akims pablogėjus," sako, "turėjo nešioti akinius ir kažkas pajukdamas pavadino jį Keturakiu".

Duktė pasakoja, kad tėvas 1890 m. išvertęs iš lenkų kalbos vaizdelį "Kas Kaltas", išspausdintą Varpo priede Ūkininke, Gulb. Keturakio slapyvarde, 1891 m. nr. 1. Amerikon Vienybei lietuvininkų, ar tiesiai iš Varpo redakcijos ar V. L. bendradarbiui dėdei kunigui Adomui Grinevičiui tarpininkaujant, buvo pasiūsta vaizdelis "Gaisras" iš atsitikimo 1890 m. prieš Visų Šventes Gulbiniškėse. Vienybė jį išspausdino G. Keturakio slapyvarde 1892 m. nr. 36.

Juozas Vilkutaitis

Duktė toliau pasakoja: "Prisi-skaitęs daug teatrinių veikalų rusų ir lenkų kalbomis, Juozas pats bando tokį veikalą parašyti". (p. 61). Pasakoja: "Nors savo gyvenime niekada dar nematęs gyvo vaidinimo scenoje, Juozas pradeda rašyti savo pirmąją komediją 1891 m. Šiam darbui pasirenka tikrą atsitikimą, įvykusį apylinkėje, kur apsukrus vyrukas, prižadėjęs vesti, išvilioja iš merginos pinigų ir ją pirtyje uždaręs išmauna į Ameriką". (p. 62)

Duktė toliau prideda: "Juozas duoda dr. Petru Matulaičiui pasiskaityti savo "Ameriką pirtyje" rankraštį. Šio nuomone, komedija buvo dar "silpnoka ir nepakankamai gera spausdinti". (p. 63).

Gaila, kad neparyškina, kodėl ir kokio didumo knygyną dėdė kunigas turėjo Gudeliuose, kad jis buvęs Juozui Vilkutaičiui "gimnazija ir universitetas", kur pramokęs lenkų ir rusų kalbas. Neišvardinama net keli to "daugelio" teatro veikalų (lenkų ar rusų kalba?), kurios būk Juozas iš kaž kur gavęs perskaitė.

"Amerikos pirtyje" Juozo rašymo laiku brolis Antanas gauna inžinie-

riaus diplomą Petrapilyje ir išsiunčiamas tarnybon į Kaukazą. Pas jį 1892 m. atvažiuoja ir kojos netekęs Juozas. Duktė pasakoja: "Keletą kartų su Antanu lanko teatrą Tbilise, daro ekskursijas į Baku ir kitus miestus, į Kaspijos ir Juodąsias jūras". (p. 63). Sako: "Visu kuo brolio aprūpintas, Juozas turėjo daug gražaus laiko ir 1893 m. parašo "Kaip Mikas apsidžiaugė čebatais arba juokingas pasakojimas apie šaltabuizius". Šis vaizdelis buvo paskelbtas Ūkininke, 1893 m. nr. 8 slapyvarde G. Keturakis. Duktė sako: "Savo biografams (kurių neįvardina) Juozas vėliau yra minėjęs, kad po trejų metų pertraukos jis Kaukaze ir savo komediją "Ameriką pirtyje" pertaisęs bei perdirbęs iš naujo". (p. 64).

Iš Kaukazo Juozas 1894 m. sugrįžęs pas dėdę kun. Antaną Vilkutaitį į Gudelius tvarkyti šio ūkį, kurį visai perėmė dėdei mirus 1897 m.

Juozo Vilkutaičio krikšto duktė— Izabelė Bujanauskaitė-Misiūnienė, kuri 1949 m. padėjo Birutei su šeima atvykti Amerikon iš stovyklos Vokietijoje, pasakoja girdėjusi iš tėvų, kad Juozas daręs "repeticijas" Gudeliuose, norėdamas pasitikrinti "kaip žmonės į komediją reaguosia" (p. 65). Pasakoja, jis pats veikalą skaitė ir, turbūt, visas roles atlikinėjo nes kitų vaidilų neįvardinama, o "publiką" sudarė kaimo moterys, kurios po mišiu susirinkdavusios sekmadieniais į "špitolę" (kurioje buvusi ir mokykla?), arba pas vargoninką J. Bujanauską.

Savo pasaką duktė baigia šitokiu teigimu: "Baigęs tvarkyti komediją Amerika pirtyje, Juozas ją 1894 m. atiduoda per dr. Petrą Matulaitį konkursui (kuris neparyškina) bei spaudai ir jį 1895 m. išspausdina Varpo priede Ūkininke, dr. Stasiui Matulaičiui einant redaktoriaus pareigas". (p. 66).

Perėmęs kunigo dėdės ūkį, duktė pasakoja: "Tėvas nemetė plunksnos, bet parašytą slepia sykiu su draudžiama spauda sename svirne, palubėse už sijų arba aruoduose. Nemaža raštų dalis čia žuvo dėl svirne šeimininkavusių pelių". (66)

Juozas Vilkutaitis 1904 m. susituokė ir šeima, dukters žodžiais, "tapo didele kliūtimi žengti kūrybos keliu". (p. 67). Tą Juozas pats pripažino laiške A. Klimui 1939 m.

Juozas dalyvavo premjeroje

Manamai pirmojo "Ameriką pirtyje" suvaidinimo dešimties metų sukakčiai paminėti, Vilniuje 1909 m. komedija buvo pakartota Miesto teatre, G. Landsbergiui-Zemkalniui režisuojant. Juozas Vilkutaitis iš rengėjų gavo oficialų kvietimą atvykti kaip komedijos autorius. Duktė cituoja sekantį V. Kuzmickio pareiškimą iš 1966 m. Vilniuje Vagos išleisto leidinio "Keturakis: Amerika pirtyje": "Juozo kaimietiškas drabužis, jo perdidelis kuklumas repeticijos metu, jo neiškalbingumas baltias metu, o labiausiai per ankstyvas pasiūalinimas iš to baltiaus neatsisveikinimas su Komiteto nariais, sukėlė kai kam abejojimą, ar jis esąs Amerika pirtyje autorius". (p. 73). Šiuo atveju šitoki Juozo Vilkutaičio elgesį galima aiškinti ir drovumo savintis brolio autorystę. Duktė tačiau aiškina: "Stebiuosi, kad tėvas iš viso

Bus daugiau

LIETUVIAI CHICAGOJE

Naujuosius Metus sutikti bus galima Tautiniuose namuose gruodžio 31 d. 8 val. vak. Vietas rezervuoti tel. 778-7707 pas B. Kasakaitį arba tel. 434-7270 pas M. Valiukėną. Rengėjai: Korp! Neo-Lithuania Chicagoje ir Lietuvių Tautiniai namai.

Joną B. Petruļį, teisinį patarėją, Will County demokratų partija indorsavo kandidatu Will apskrities prokuroro pareigoms. J. B. Petruļis 1944 m., gimęs Lietuvoje kalba lietuviškai, gyvena Frankfort, Ill.

Šv. Kazimiero lietuvių kapinės (ir kitos katalikų kapinės) nuo gruodžio 1 d. laidojimo mokesčių pakėlė nuo pirmadienio iki šeštadienio, būtent laidojimas iš koplyčios bus \$240, laidojimas prie duobės—\$270.

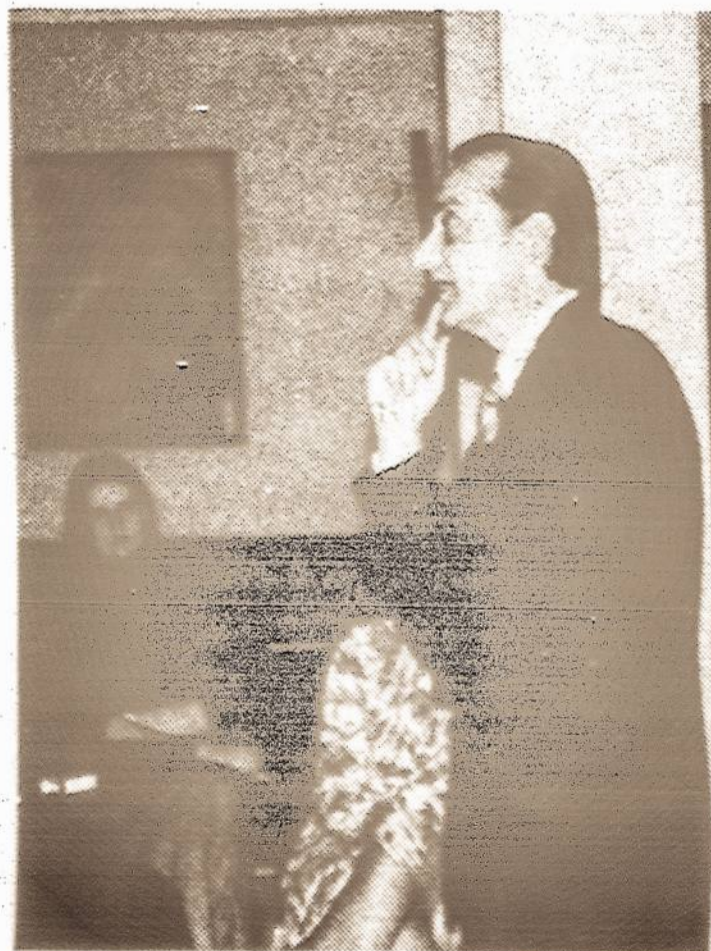
PADAUGĖJO LIETUVIŠKŲ RADIJO PROGRAMŲ

Neseniai Chicago lietuviai praturtėjo dviem naujom lietuviškom radijo programom. Jos perduodamos iš VEBC stoties (1450 AM banga). Stotis specializuojasi tautybių valandėlėmis.

Viena jų pavadinta "Lietuvių Muzikiniu kaleidoskopu", nuo pirmadienio iki penktadienio 7.05-8 val. vak. Vadovauja Raimundas Lapas.

Antroji perduodama sekmadienį vakarais nuo 8.05 iki 10 val. vakaro. Jos vadovu yra Tolius Šlutas, ilgą laiką vedęs lietuvių televizijos programą. Šios valandėlės formatas gana įdomus: kiekvienoje programoje būna keli pranešėjai, kurie kalba kokia nors tema. Vėliau klausytojai telefonu jų gali klausti ir išgirsti atsakymus. Dalis programos skiriama klausimams bet kuriomis temomis. Gaila, kad kai kurie klausytojai yra tiek neišsiauklėję—programos metu—vietoje klausimų ar trumpų pastabų—bando prakišti savo kraštutines nuomones ar užgauliuoti jiems nepatinkamas įstaigas ar asmenis.

Šalia šių programų girdimos ir anksčiau veikusios: Sofijos Barkus radijo šeimos, Margučio ir Lietuvos Aidų programos. Pirmoji iš jų yra girdima visas 7 dienas savaitėje. Kitos dvi—nuo pirmadienio iki penktadienio.

Tolius Šlutas, vadovaujantis neseniai įsteigta lietuvių radijo programai. Ed. Šulaičio nuotr.

Kučios, rengiamos Lietuvių tautiniuose namuose, 6422 So. Kedzie Ave., Chicagoj sekmadienį, gruodžio 23 d. 4 val. p. p. Dalyviai moka po \$8 už asm. Registruotis tel. 778-7707 pas B. Kasakaitį.

Vytenis ir Sofija Statkai, skautininkai, ilgiau mėnesį viešėję Australijoje, kur jie anksčiau keletą metų gyveno, grįžo aplankę visas didesnes lietuvių kolonijas. Gyvena Riverside, Ill. Turi atsivežę daugybę nuotraukų. Jas žada parodyti akademikams skautams—ėms.

Uršulė Astrienės, šiaudinukų specialistės ir meniškos dekoratorės, buvo surengta prieškalėdinė paroda Jaunimo centre. Ją aplankė nemažas skaičius meno mėgėjų. Dailininkė pardavė kai kuriuos paveikslus. Po parodos dailininkė ir jos vyras grįžo į Grand Rapids, Mich., kur jie gyvena.

Dail. Vladas Vijeikis spaudai paruošė ir jo spaustuvėj ViVi atspausdinta, Tėviškėlės leidyklos Chicagoje išleista knyga Lietuvos istorijos vaizdai, didelio formato, 548 psl., su daugybe nuotraukų, vaizduojančių Lietuvos praeitį ir jos gyvenimą amžių bėgyje. Gražiai išleistoji knyga irišta gražiai.

Lietuvių Evangelikų liuteronų laikraščio Svečio, nr. 1-2 (116 psl.) ir nr. 3 (108 psl.), pasiekė skaitytojus. Redaktorius kun. Anas Trakis, 6620 South Louis Ave., Chicago, Il. 60629. Leidžia Liet. Evangelikų liuteronų Bažnyčios vyriausioji taryba.

Gražina Tulauskaitė-Babrauskienė, senesniosios kartos poetė, gyvenanti Cicero, Ill., knygos "Lithuanian Writers in the West" pristatyme kartu su Vienybės bendradarbiu Vytautu Zalatoriumi. Babrauskienės kūryba taip pat atspausdinta tame leidinyje.

Ed. Šulaičio nuotr.

APIE ŽYDŲ IR LIETUVIŲ GENOCIDĄ

Chicago Švietimo taryba į socialinių studijų programą ryžosi įvesti punktą apie nacių vykdytą žydų naikinimą Europoje. Tą įtraukė ir į mokytojams ruošiamas instrukcijas.

Amerikos Lietuvių Taryba kreipėsi į Chicago Švietimo Tarybos superintendantą, primindama reikalą, kad mokyklose drauge turėtų būti dėstoma ir apie komunistų vykdomą genocidą.

Chicago ansamblis "Dainava" Clevelande lietuviams buvo nuvežęs muz. A. Jurgučio muzikinę dramą "Emilija Platerytė". Vaizdas iš II veiksmo Clevelando scenoje: Ivan Ivanovičius—J. Laurušas—su savo kariais—gvardija. V. Bacevičiaus nuotr.

Prie vaisių stalo Clevelande: muz. A. Jurgutis, N. Linkevičiūtė ir A. Kairys su žmona, kai tenai koncertavo "Dainavos" ansamblis iš Chicago. V. Bacevičiaus nuotr.

ČIURLIONIO ANSAMBLIS BALFO 35 METŲ SUKAKTUVINIAME KONCERTE

Čiurlionio ansamblis iš Cleveland, Ohio dainavo BALF 35 metų sukaktuviniame koncerte Marijos aukšt. mok. salėje. Al. Mikulskio diriguojamas koncertą pradėjęs daina Gieda giesmelę (tekstas vysk. A. Barausko, harm. A. Mikulskio), Žiema, (tekstas Petro Vaičiūno, muz. J. Gruodžio), Pienaitės raliavimas (Liaudies daina, stil. A. Mikulskio), solistė—Irena Grigaliūnaitė, ragelis (J. Muliolis), Žvejai (tekst. V. Barausko, muz. B. Povilaičio) ir Atvažiavo mašinėla, (aukštaičių daina).

Kanklėmis Elena Muliolytė paskambino A. Mikulskio Ant ežerėlio rymojau, vyrų choras sudainavo Ažuolėli, liaudies dainą, (stilizuotą J. Karoso), Balnok, tarne, bėrą žirgą (liaudies dainą, stilizuotą A. Mikulskio) ir Ant marių (tekstas Bern. Brazdžionio, muz. Br. Būdriūno).

Kanklėmis skambino Jaunystės žaismą, (muz. A. Mikulskio) Mirga Bankaitytė ir Virginija Juodišūtė.

Moterų choras su kanklių orkestru atliko Oi dariau, dariau lyseles ir Švento Jono vakarėli, Liaudies dainos, (stilizuotos A. Mikulskio), solistė—Irena Grigaliūnaitė, Vaidilūčių choras iš operos Vaidilutė, muz. Miko Petrausko.

Lietuvių liaudies muzikos instrumentų orkestras atliko Lietuvišką rapsodiją nr. 6 Ant Nemuno kranto (A. Mikulskio).

Mišrus choras su lietuvių liaudies muzikos instrumentų orkestru padainavo dainų, baladžių (stilizuotų dirigento: A. Mikulskio).

Ansamblis atliko: Žveng žirgelis lankoj, solistai: Irena Grigaliūnaitė ir Algis Gylis, Liaudies baladė—Ulijona, solistai: Irena Grigaliūnaitė ir Vladas Plečkaitis, Linelius roviau, Liaudies daina, solistai: Irena Grigaliūnaitė ir Valdas Žiedonis, Baladė—Ant Bambyno kalno, solistai: Irena Grigaliūnaitė ir Vladas Plečkaitis, Melnikas, Papartėlis, liaudies daina. Pabaigai tradicinė Namo, liaudies daina.

BALF pirm. Marija Rudienė padėkojo ruošėjams, ypač J. Jasaičiui. Klausytojų buvo pilna salė.

Kun. Dovydas Sokalis, lankydamasis Šv. Benedikto vienuolyne Benet Lake, Wis., staigiai mirė gruodžio 3 d. Velionis buvo gimęs 1919 m. liepos 9 d. Racine, Wis., 1945 m. vasario 2 d. kaip Milwaukee arkivyskupijos kunigas buvo išventintas kunigu. Dirbo įvairiose lietuvių ir vietos amerikiečių parapijose, kurį laiką Šv. Jurgio parapijoje, Chicagoje. Pastaruoju metu buvo ligoninės kapelionas Des Plaines, Ill.

Palaidotas Šv. Jurgio kapinėse Kenosha, Wis. Vienas kunigas, vykdamas į jo laidotuvių Mišias, taip pat mirė nuo širdies smūgio.

Vienybė, 1979 m. gruodžio 21 d.

Chicago Lietuvos Meno Ansambelis "Dainava" Clevelande pastate muz. A. Jurgučio muzikalinė drama "Emilija Platerytė" pagal Anatolijaus Kairio libretą. Vidury Emilija Platerytė – Nerija Linkevičiūtė. V. Bacevičiaus nuotr.

PASISEKĖS SOLISTO V. DAUNOROS KONCERTAS

Jau seniai Chicagoje nebuvo susirinkusių tiek daug publikos į solo dainų rečitalį, kiek jų atsilankė gruodžio 8 d. vakare į Jaunimo Centra, kuomet ten vyko vilniečio solisto V. Daunoro koncertas.

Visi koncertui bilietai buvo išparduoti net savaite laiko prieš koncertą, ir tai – be didesnio garsinimo: tilpo tik trumputės žinios Draugo dienraštyje, ir pranešimai Margučio ir kitose radijo programose. Tačiau norinčių į koncertą patekti buvo žymiai daugiau negu salėje vietų. Galėjo sutilpti tik 700 žmonių, na, o dar koks pusšimtis buvo įleistas be biletų, ir turėjo stovėti.

Koncertui neblogą reklamą padarė ir "reorgų" ir jų talkininkų grupelė, kuri įvairiais būdais stengėsi, kad koncertas nepasisektų, o taip pat darė žygius, kad jėzuitai rengėjams atšauktų ir salę. Tačiau jų pastangos atnešė priešingus vaisius, ir ši kartą tie "reorgai" jau visiškai susikompromitavo, kai lietuviai juos ingoravo ir uždėjo dėmę idealistams.

Prieš koncertą prie Jaunimo Centro pasirodė ir apie 50 senukų su kokiais 35 plakatais, kuriuose nestigo ižeidinėjimų pačiam solistui ir koncerto rengėjams. Karštesni senukai, vaizduojantys didelius patriotus, į salę einančius visai užgauliojo, o kai kurias moteris ir pastūmė. Be abejo, jų nuopelnu, koncerto viduryje buvo paleista plyta su išpaušytu kūju ir priekalu į Jaunimo Centro būstinės langą, kuri sužeidė kelis salėje sėdėjusius asmenis, jų tarpe ir chicagietę solistę Daną Stankaitę. Tačiau "patrijotai" nė vienam momentui nesutrukdė koncerto, o po šio nekultūringo įvykio – publika solistui dvigubai daugiau plojo negu prieš tai.

Pati koncerto programa buvo įdomi ir įvairi. Pirmoji dalis buvo skirta tarptautinio pobūdžio kūriniams, o antroji – lietuvių.

Pabaigoje net penketą kartų solistas buvo iškviestas į sceną ir vis davė ką nors bisui. Publika norėjo solisto ir ilgiau "nepaleisti", tačiau šis parodė, kad yra pavargęs ir noris baigti.

Tokio šilto dainininko priėmimo Vienybė, 1979 m. gruodžio 21 d.

iš publikos pusės niekada nėra tekę Jaunimo Centre matyti!

Solistui akomponavo ir vieną kūrinių solo pagrojo muzikas Robertas Bekionis, kuris taip pat yra iš Lietuvos atvykęs skirtingais keliais negu sol. V. Daunoras.

Po koncerto restorane solistui ir akomponiatoriui buvo iškeltos vaišės, kuriose dalyvavo nemažas būrys koncerto rengėjų bei artimų talkininkų.

Vienu pagrindinių koncerto rengėjų buvo solistas Stasys Baras, kuriam padėjo eilė kitų Chicago kultūrininkų. [eš.]

Illinois universitete, Chicago Circle lietuvių kalbos kursai prasidės sausio 2. Registracija gruodžio mėn. Žiemos ketvirtį bus dėstomi keturi lietuvių kalbos ir literatūros kursai: Lithuanian 102: Elementary Lithuanian II; Lithuanian 105; Intermediate Lithuanian II; Lithuanian 222; Major Lithuanian Poets; Lithuanian 299; Independent Study. Informacijai skambinti slavų departamentui tel. 996-4412 ar Marijai Stankuvienai-Saulaitytei tel. 996-5465.

Baltų-slavų politinė organizacija pasiryžusi paremti penkiolikos tautybių visumos reprezentaciją JAV valdžios politinėse įtakose, lygiai taip kaip lotynai ir juodoji rasė užstoja savus žmones. Pagal vėliausius duomenis, baltai ir slavai dabar yra labiausiai diskriminuojama etninė mažuma. Dėl susiskaldymo ji yra praradusi politinį svorį, nežiūrint, kad pav., tokioje Chicagoje ir apylinkėse siekia apie 2,000,000 gyventojų.

Baltų-slavų politinės organizacijos posėdyje perrinkta valdyba: pirm. Algis A. Regis (lietuvis), sekr. adv. Carl Kubaszewski (lenkas), išd. prof. Jan Dracle (slovakas). Šios organizacijos lietuvių reprezentacijoje yra Modestas Jakaitis, Charles Kal, Juozas Bacevičius ir kiti.

Lietuvos istorijos vaizdai, 540 psl., 1750 iliustracijų. Kaina \$15.00. Tėviškėlė, 4346 South Western, Chicago, Ill. 60609. Tel. 254-1122.

Miami, Fla.

Lapkričio 25 Letuvių klube išpuodingai paminėta Vilniaus universiteto 400 metų sukaktis. Paskaitą skaitė dr. J. Maurukas, skaidres pademonstravo J. Vaičekonis.

Prelegentas nupasakojo Vilniaus universiteto steigimą, aukštą mokslo lygį, klestėjimo ir rusų caro priespaudos meto sunkius įvykius. Žmonių be vietinių, buvo iš visos Amerikos ir Kanados Floridoje viešinių.

Po paskaitos ir pietų vaišių, St. J. Jazbučiams paeidaujant, klubo pirmininkei S. Seputienei sutikus, čikagietis J. Adomėnas magnėtinėje juostelėje pademonstravo įrašytą pop. Jono Pauliaus II lietuviams lietuvių kalba pasakytus linkėjimus. Margučio vedėjo P. Petručio šv. Tėvo lankymosi proga Chicagoje komentarus ir I. Kriaučeliūnienės jautrius išpuodžius ir su Popiežium susitikimą Washington, D. C.

Laisvės kovų muziejuje Jaunimo centre, Chicagoje vyko Lietuvos monetų ir banknotų paroda. Buvo išdėstyti pinigai nuo cento iki 1000 litų, o taip pat ir senovės Lietuvos pinigai ar bent jų paveikslai. Buvo ir gausus rinkinys spausdinių apie Lietuvos pinigus.

Dr. Mindaugas Vygantas, Illinois universiteto profesorius, retinos ligų specialistas, dalyvavo akių ligų įvairių kraštų specialistų konferencijoje Londone. Lapkričio 21 d. ten skaitė paskaitą "Vitreour chirurgijoje". Prof. M. Vygantas turėjo progos lankyti ir Londono akių ligų ligoninę.

Paliko 5,000 dol. premijoms. Prieš metus (1978 m. gruodžio 21 d.) miręs dailininkas Teofilis Petratis šiuo metu ilsisi šv. Kazimiero kapinėse Chicagoje. Žmona Viktorija, jo atminimą įamžino, paskirdama 5 tūkstančius dolerių Čiurlionio galerijos (antrosios) Premijų fondui.

Dail. Petratis ilgą laiką gyveno JAV Rytinėse valstijose, ir tik vėliau persikėlė į Chicago. Jis buvo pasižymėjęs kaip akvarelistas, nors tapė ir aliejumi. Mirė eidamas 82-uosius metus.

RŪPINASI EUROPINĖS KILMĖS PENŠININKAIS

Katalikų universiteto studijų centras besiruošiantiems pensijai Europos kilmės žmonėms lapkričio 15 suruošė simpoziumą, jų gyvenimui pagerinti. Vadovavo socialinių studijų centro tyrimams Galina Sužiedėlienė. Ji aštuonių įvairių sričių ir tautybių prelegentų koordinatorė. Dalyvavo estų, graikų, italų, latvių, lenkų, lietuvių, vengrų ir žydų. Baltųjų rūmų pareigūnė, asistentės etninių grupių žmonių reikalams Viktorija Mongiardo dažnai gražiai priminė pabaltiečius.

Simpoziume dalyvavo: Elena Bradūnaitė, Gražina Krivickienė, Juozas Simanavičius ir Jonas Vaitkus.

Simpoziume vaišės ir spaudos žmonėms dokumentai buvo gražiai patiekti Galinos Sužiedėlienės.

Problemų svarstymai platesne apimtimi buvo tęsiami gruodžio 3-4 Chicago, Illinois universitete vykstančioje konferencijoje. Nuomonės bus pateiktos civilinių ir žmogaus teisių komisijai.

IŠEIVIŲ RAŠYTOJAI SKIRIA PREMIJĄ

Į Lietuvių rašytojų draugijos premijos komisiją įeina: Algirdas T. Antanaitis, Povilas Gaučys, Nijolė Jankutė-Užubalienė, Marija Saulaitytė-Stankuvienė ir Julija Svabaitė-Gylienė.

Komisija vertins 1979 m. literatūrinės knygas. Autoriai ar leidyklos prašomi savo knygų atsiųsti iki 1980 m. sausio 31 d. po 5 egzempliorius adresu: P. Gaučys, 835 So. Grant St., Hinsdale, Ill. 60521. Premija turi būti paskirta iki 1980 m. kovo 10. Premijos mecenatas – Lietuvių fondas.

Baltimore, Md.

Prof. Juozas Žilevičius, Lietuvių Muzikologijos archyvo įsteigėjas, išvykęs iš Chicago rugpjūčio mėn., apsigyveno pas savo dukterį prie Baltimorės. Jo adresas: prof. Juozas Žilevičius, 618 Stone Barn Rd., Towson, Maryland 21204.

Daina, vyrų ir moterų choras, repetuoja ketvirtadienį vakarais ir ruošia giesmes, kurias giedos Kalėdų naktį šv. Alfonso bažnyčioj. Repeticijos vyksta Lietuvių Svetainės Klevo kambary.

Mirė Marijona Naujalienė, senosios kartos lapkričio 23. Nuliūdime liko vyras Albertas, duktė Marytė, sūnus Morkus, sesės Julija, Angelė, Sofija, Ona, Agota, Juozapina ir brolis Jonas. Palaidota Meadowbridge Park kapinėse.

Mirė Ona Milauskienė, senosios kartos lietuvė lapkričio 28. Gruodžio 1 palaidota Holy Redeemer kapinėse. Nuliūdime liko sesuo Elena, brolis Vincas ir giminės.

Algimanto Kezio, SJ, fotografijų paroda Beverly Art Center patalpose, Chicagoj vyksta nuo gruodžio 7 iki 28. Projektui lėšas apmoka Illinois Art Council – Illinois valstijos agentūra.

THE ENGLISH VIENYBĖ

Washington, D. C.—In a recent ceremony at Georgetown University to mark the donation of a six-volume set of the English language edition of *Encyclopedia Lituanica* were Eva Migonis, president, Knights of Lithuania Council 142; Joseph Jeffs, Georgetown head librarian; Virginia Gureckas, Lithuanian language class instructor; and Linus Kojelis, president, Lithuanian American Community of Metropolitan Washington.

LITHUANIANS DONATE ENCYCLOPEDIA TO GEORGETOWN UNIVERSITY

Washington, D. C. — A group of Washington-area Americans of Lithuanian descent commemorated the 400th anniversary of the University of Vilnius by presenting Georgetown University with a six-volume set of the English language *Encyclopedia Lituanica* on November 27.

Jointly sponsored by Council 142 of the Knights of Lithuania and the Lithuanian-American Council of Metropolitan Washington, the gift marked the expansion of Lithuanian Studies at Georgetown University. Georgetown is the only school in the Washington area to offer Lithuanian language courses.

"There are a growing number of people seeking information about Lithuania," notes Virginia Gureckas, GU Lithuanian instructor, "and there is insufficient information about Lithuania in English. This encyclopedia, published in a free country, is particularly important and valuable. *Encyclopedia Lituanica* was printed in 1970 and contains otherwise unobtainable information about Lithuanian history and culture.

Added Joseph Jeffs, Georgetown University librarian, "the encyclopedia presents an honest and true picture of Lithuania the way it is rather than the way some people would like to make it."

Like Georgetown, the University of Vilnius was founded by Jesuits. The first astronomical observatory in Eastern Europe was established there in 1753, and Vilnius was long known as a center of academic freedom. Today, Vilnius still exists but under Soviet state control. Knights of Lithuania spokeswoman Eva Migonis vocalized the hope of many Lithuanians by calling for "a day when the pressures of Russification will stop and scholars at the

University will once again be able to devote themselves to the pursuit of knowledge unhampered by ideological constraints."

Founded in 1789, Georgetown University is 210 years younger than the University of Vilnius. Georgetown is the oldest Catholic institution of higher education in the United States and the oldest university in Washington, D. C.

Lithuanian Talk Show in Chicago

Leaders of three Republican nationality organizations were respondents in a recent audience participation broadcast in the Lithuanian language. Answering questions from the telephone line were Anatole Milunas, Chairman of the Lithuanian American Republican Federation; Casimir Oksas, President of the Republican State Nationalities Council of Illinois and Algis Regis, Chairman of the Lithuanian American Republican League of Illinois.

The two hour program on Radio WCEV was the "Voices of Lithuania" produced by Tolius Slutas. It is regularly scheduled each Sunday evening talk show in Lithuanian language.

WCEV is a new ethnic radio station that premiered on the 1450 A. M. frequency on October 1, 1979.

WCEV stands for: We're Chicagoland's Ethnic Voice.

A wide range of political issues were analyzed and interpreted. Topics included the Strategic Arms Limitation Treaty (SALT II) now pending in the Senate, The Iran crisis, the currently pending Baltic States Resolution (HR 200 and SR 54), Republican presidential contenders and their prospects of

SIGNERS OF THE BALTIC MEMORANDUM PERSECUTED

On November 1, dissident sources from Moscow reported that on October 30 Soviet authorities in Lithuania have detained Antanas Terleckas, a 50 yr. old economist and historian. The exact charges against him were not known. The KGB seized him after a search of his home in Vilnius earlier in October, the sources said.

Another source, the *News Brief*, edited by Cronid Lubarsky and published in Brussels, reports that Terleckas' apartment was searched on October 2, along with three other Lithuanian dissidents: Julius Sasnauskas, Algis Statkevicius, and Vladas Šakalys. All four are among the 45 signers of the Baltic memorandum protesting against the Molotov-Ribbentrop Pact, issued on August 23, 1979 in Moscow.

The Memorandum reached the West accompanied by a supportive letter signed by five Human Rights activists from the Sakharov's group. One of the signers, Tatiana Velikanova, was also arrested on November 1. Andrei Sakharov called Western correspondents in Moscow from a pay phone to report these developments as his home phone has been disconnected.

The opinion of the Western correspondents and diplomats is that the new wave of arrests that includes also Russian Orthodox priest Gleb Yakunin, may be the

start of another crackdown on the dissident community. Just as the big trials of Ginsburg, Scharansky and Petkus last year, the arrested represent three different dissident movements:

The last time Antanas Terleckas was arrested occurred on August 24, 1977 when he was seized together with Viktoras Petkus. At that time he was released after a few days of questioning. Terleckas' name is familiar in the West in connection with his open letter to J. V. Andropov, chief of the KGB, that he wrote in November, 1975. In June, 1976, the letter titled "Respect my Rights" was published in a separate 36 pg brochure in the West and distributed widely to the press, US Congressmen, and various organizations defending human rights. UBA-BATUN distributed his letter to the missions of all UN member states, together with their memorandum on human rights violations in the Baltic states.

In his letter Terleckas recalls that his troubles with the KGB started already in 1944, as soon as the Soviet armed forces re-entered his country, Lithuania. At that time he was a young man of humble origins; his parents owned 3 ha of land. The first arrest lasted only for a couple of months but he was never left in peace after that. He was questioned and reprimanded, discriminated against and ridiculed, followed, searched, and investigated over and over again. After the 20th Party Congress the questioning grew only worse,— Terleckas writes in his open letter.

He was arrested in 1957 and sentenced to four years in forced labor camps. After returning home he kept up his contacts with his friends left behind in the camps. He was arrested again in 1973, questioned for seven months, thrown in the psychiatric hospital, and then sentenced to one year in prison—without any proof of his guilt.

His trouble with KGB continued even after returning from prison. The KGB began to persecute his young children which finally resulted in his writing the open letter to Andropov.

Today Terleckas is again imprisoned. But by now his fate is so well known—not only to Lithuanians and other Balts but in general—that the Soviets cannot hope to convince anybody about the "crimes" of this man who has suffered without reason for his whole life.

Merry Christmas and a Happy New Year to everyone!

Vienybė, December 21, 1979

TEXT OF HOUSE CONCURRENT RESOLUTION

IN THE HOUSE OF REPRESENTATIVES

JUNE 26, 1979

Mr. DERWINSKI (for himself, Mr. ANDREWS of North Dakota, Mr. ANNUNZIO, Mr. ASHBROOK, Mr. BENJAMIN, Mr. BRODHEAD, Mr. CARTEE, Mr. CLEVELAND, Mr. DANIEL B. CRANE, Mr. PHILIP M. CRANE, Mr. DORNAN, Mr. FARY, Mr. FLOOD, Mr. FLORIO, Mr. GOLDWATER, Mr. HANLEY, Mrs. HOLT, Mr. HUGHES, Mr. HYDE, Mr. JACOBS, Mr. KEMP, Mr. KOGOVSEK, Mr. LAGOMARSINO, Mr. LENT, Mr. LLOYD, Mr. McCLORY, Mr. McDONALD, Mr. McHUGH, Mr. MOAKLEY, Mr. MONTGOMERY, Mr. MURPHY of Illinois, Mr. NOWAK, Mr. O'BRIEN, Mr. OTTINGER, Mr. PEASE, Mr. PEYSER, Mr. ROBINSON, Mr. SENSENBRENNER, Mr. STANGELAND, Mr. STOKES, Mr. STREATTON, Mr. VENTO, Mr. WAXMAN, Mr. BOB WILSON, Mr. YATRON, Mr. YOUNG of Alaska, and Mr. YOUNG of Florida) submitted the following concurrent resolution; which was referred to the Committee on Foreign Affairs

CONCURRENT RESOLUTION

Expressing the sense of the Congress with respect to the Baltic States and with respect to Soviet claims of citizenship over certain United States citizens.

Whereas the United States, since its inception, has been committed to the principle of self-determination;

Whereas the United States as a member of the United Nations has pledged to uphold the ideals of the United Nations

2

Charter and to take joint and separate action to promote universal respect for, and observance of, human rights and fundamental freedoms for all without distinction as to race, sex, language, or religion;

Whereas the United Nations and the United States delegation to the United Nations have consistently upheld the right of self-determination of the people of those countries in Asia and Africa that are, or have been, under foreign political rule;

Whereas the House of Representatives Select Committee to Investigate Communist Aggression of the Eighty-third Congress thoroughly investigated the seizure of the Baltic States by the Soviet Union and, in its Third Interim Report, concluded that the "evidence is overwhelming and conclusive that Estonia, Latvia, and Lithuania were forcibly occupied and illegally annexed by the Union of Soviet Socialist Republics", and that "the continued military and political occupations of Lithuania, Latvia, and Estonia by the U.S.S.R. is a cause of the dangerous world tensions which now beset mankind and therefore constitute a serious threat to the peace";

Whereas the United States, as a signatory to the Final Act of the Conference on Security and Cooperation in Europe, endorsed Principle VIII, concerning equal rights and self-determination of peoples, which states "all peoples always have the right, in full freedom, to determine, when and as they wish, their internal and external political status, without external interference, and to pursue as they wish their political, economic, social and cultural development . . ." and "That participating States . . . also recall the importance of the elimination of any form of violation of this principle.";

3

Whereas the Ninety-fourth United States Congress, by adopting H. Res. 864 and S. Res. 406, reaffirmed the United States policy on the Baltic States and thereby urged positive actions;

Whereas the ethnic makeup of the Baltic peoples (the Lithuanians, Latvians, and Estonians) is distinctly foreign in language, culture, common traditions, and religion from that of the Russian people;

Whereas the spirit of the citizens of the Baltic States is not broken and the desire of the citizens of the Baltic States for national independence remains unabated, despite the deportations and the dispersions of the native populations of the Baltic States to Siberia and a massive colonization effort in which Russians replace the displaced native peoples, by means of which the Soviet Union threatens complete elimination of the Baltic peoples as a culturally, geographically, and politically distinct and ethnically homogeneous population;

Whereas the United States has consistently refused to recognize

Vienybė, December 21, 1979

the unlawful Soviet occupation of the Baltic States and has continued to maintain diplomatic relations with representatives of the independent Republics of Lithuania, Latvia, and Estonia;

Whereas the United States, since its inception, has been committed to the protection of its citizens, whether naturalized or native-born;

Whereas the Union of Soviet Socialist Republics has promulgated a law designating as a Soviet citizen any person who was born in the Soviet Union, who was naturalized as a Soviet citizen, or who is the child of parents who were Soviet citizens at the time of the child's birth, irrespective of whether or not the child was born on Soviet territory;

4

Whereas this new law, which goes into effect on July 1, 1979, states that a person who is a Soviet citizen is not recognized as having the citizenship of a foreign state, and thus specifically does not recognize United States citizenship in those cases;

Whereas this new Soviet law applies to millions of Americans, including those who, under United States law, are native-born citizens of the United States; and

Whereas this Soviet law intimidates many United States citizens who might otherwise travel to the Union of Soviet Socialist Republic or who might otherwise come under Soviet authority or control: Now, therefore, be it

1 *Resolved by the House of Representatives (the Senate*
2 *concurring), That (a) it is the sense of the Congress that the*
3 *President, in order to assure true and genuine peace in the*
4 *Baltic region in particular and in Europe in general, should*
5 *instruct the United States delegation to the 1980 Madrid*
6 *meeting of the Conference on Security and Cooperation in*
7 *Europe to seek full implementation of Principle VIII of the*
8 *Helsinki Final Act, concerning equal rights and self-determi-*
9 *nation of peoples, to the end that the right of self-determina-*
10 *tion be returned to the peoples of Lithuania, Latvia, and Es-*
11 *tonia, members of the former League of Nations, through free*
12 *elections conducted under the auspices of the United Nations*
13 *after the withdrawal of all Soviet military forces and all polit-*
14 *ical, administrative, and police personnel from Lithuania,*
15 *Latvia, and Estonia.*

5

1 (b) It is further the sense of the Congress that, until the
2 Baltic States become independent, the President should,
3 through such channels as the International Communication
4 Agency and other information agencies of the United States
5 Government do his utmost to bring the matter of the Baltic
6 States to the attention of all nations by means of special
7 radio programs and publications.

8 (c) It is further the sense of the Congress that the Presi-
9 dent should use his good offices to make every effort to gain
10 the support and cooperation of other nations for the realiza-
11 tion of the independence of the Baltic States.

12 SEC. 2. (a) The Congress views with deep concern the
13 action on the part of the Soviet Union making citizenship
14 claims on millions of Americans who were born in the United
15 States or duly naturalized.

16 (b) It is the sense of the Congress that the President
17 should warn the Soviet Union against taking any action
18 under this new Soviet citizenship law which would be detri-
19 mental to the interests of the United States and its individual
20 citizens, and that the Secretary of State should inform United
21 States citizens planning to visit the Soviet Union of the im-
22 plications of this law.

EFFECTS OF THE 1980 CENSUS "UNDERCOUNT"

Mayor Edward I. Koch says the city will be hit with reduced federal aid and legislative representation if there is a 1980 census "undercount" of non-English speaking New Yorkers, minority poor, and illegal aliens.

The Mayor said the effect of their not being counted could mean the loss of an estimated half billion dollars over the next decade in general revenue sharing and other federal funds that are distributed on the basis of population and income figures, and also the loss of up to five Congressional seats and ten seats in the State Legislature.

To explain to the three population groups how they would benefit from an accurate census, the Mayor has named a 50-member committee to aid federal enumerators toward a full count through advertising and broadcast appeals in the 20 languages spoken in the city and through union and religious leaders.

Heading the 50 representatives of business, labor, civic, political, religious, and senior citizen groups is attorney Roswell L. Gilpatric, a former Deputy Secretary of Defense.

David R. Jones, Special Advisor to the Mayor and liaison to the volunteer committee, said the task of finding and counting all New Yorkers is vital because it will ensure that the city gets its fair share of the \$50 billion granted yearly for federal health, educational, social and economic programs.

In addition, he said, vital decisions by industry and government depend to a great extent on the size and characteristics of the area population

THE LITHUANIAN KUČIOS

With the passing of the older generation of American Lithuanians, particularly the grandmothers, the traditional Kucias meal on Christmas Eve, so rich in religious symbolism and reflecting the deep faith of the Lithuanian people, is a thing of the past in many American Lithuanian homes.

Many innocent Lithuanians were deported by brute force when Stalin's Red Army occupied the country in 1940. Some died, some returned, others are still away. Several years ago, one such exile wrote to his mother the following for Kucias:

Neverk, motinėle, kad prie
Kučių stalo
Ne viena vietėlė pasiliks tuščia,
Tu jos vieton padėk
žalią eglės šaką,
Ir, plokštelę laužant,
prisimink mane.

Do not weep, oh, mother, that
at the Kucias meal,
There will be many an
empty place,
Just put a green twig of
Christmas tree there
And, breaking the wafer,
remember my face.